

Carina Wøhlk: Amanda Svenssons underfulde historie

Publiceret 11/09/2020 i [Kultur/Bøgeraf Carina Wøhlk](#)

BØGER // ANMELDELSE – Nogle bøger bør aldrig få ende. Det er den slags bøger, læseren grådigt sluger for så – når slutningen nærmer sig – at bremse op og nyde resten i bittesmå bidder. Når oplevelsen ikke længere kan trækkes i langdrag, når den sidste sætning er indtaget med et smask og et suk, opstår en lykkeblandet tomhed. Er der virkelig ikke flere ord, flere kapitler, flere handlingsmønstre at kaste sig over?

Et system så storslået at det blænder er en sådan bog. Den alenlange og klodsede titel til trods er der tale om en netop grandios og blændende fortælling, der fænger fra første færd:

”Tredjedagsgråden kom tidligt til trillingernes mor. Men inden da kom børnene naturligvis” (se s. 5).

Der fyres op for læselysten med det samme. Den nybagte mors gråd falder ikke uden grund. Trillingernes fødsel varsler en dysfunktionel familiehistorie.

Men det bliver ikke i familien. Tunge og højtravende emner som klimaforandringer, klodens potentielle undergang og neurologiske spidsfindigheder er også på spil. Alvorstyngden til trods formår bogen at hive blidt i læserens smilebånd. Der er ingen politisk korrekthed at spore – bare lysten til at fortælle en underfuld historie.

Prisvinder

Hvis lyst er det så, der driver værket? Hvem er forfatteren bag den ambitiøse roman? Svenske Amanda Svensson er ikke Fru Hvem-som-helst. Hun er næstformand i Bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Litteraturpris og selv en stigende stjerne på den litterære himmel.

Et system så storslået, at det blænder er Amanda Svenssons fjerde bog. Og med denne vidtforgrene murstensroman slår hun for alvor sit forfatternavn fast. Bogen har vundet adskillige priser – blandt andre den hæderkronede Per Olov Enquist-pris i 2019.

Hovedpersonerne i bogen tilhører milleniumsgenerationen. De voksne trillinger Matilda, Clara og Sebastian er spredt for alle vinde – og lever også i overført forstand i vidt forskellige verdner. Matilda kæmper med indre dæmoner og rollen som bonusmor. Clara er en klimadepriimeret journalist med en fyreseddel i hånden. Og Sebastian er en nørdet forskerspire, der efter en stor sorg forelsker sig i sin patient Laura.

De tre søskende er forbundne, og samtidigt er deres søskendeforhold hjemsoget af fortidens spøgelse. Hændelser i nutiden gør det ikke just nemmere: Deres mor mener et kort øjeblik at have mødt Djævelen i sit kolonihavehus i Lund. Deres far er pludselig pist væk. En livsomvæltende familiehemmelighed lækkes. På mikroplanet er deres lille familie ved at bryde sammen. På makroplanet er hele jorden ved at gå op i limningen.

Handlingen udspiller sig i London, Västerbotten, Berlin og på Påskeøen. Og handlingstrådene fletter sig elegant ind i hinanden i en fortælling, der synes mættet med mening. Farverige bipersoner befolker scenerne og bidrager til underholdningsværdien.

Magi og kristendom

Bogen indeholder flere magiske træk, som læseren forholder sig til uden at blinke: For eksempel en moralsk abe, en blind med clairvoyante evner og en kat, der spiller *Nærmere, Gud, til dig* på et keyboard. Ja, hvorfor ikke?

Det magiske islæt udelukker ikke flere referencer til kristendommen. Trillingernes mor er præst – og der hentydes til både skabelsesberetningen, lidelseshistorien, opstandelsen og behovet for tilgivelse og forsoning. Om bipersonen Jordan siger Matilda på et tidspunkt i historien:

”Jeg kaldte ham Jesus. Han sagde aldrig sit rigtige navn. Kun J. Indimellem tror jeg at han måske faktisk var Jesus. Han var treogtredivet” (se s. 457).

Sprog og oversættelse

Sprogligt set er bogen en nydelse hele vejen igennem. Forfatteren synes at have en forkærlighed for bogstavrim. Det mest vidunderlige eksempel er omtalen af Sebastians arbejdsplads som stedet *"for alt det der sker mellem synapser og syrener"* (se s. 14).

Bogen bærer præg af stor sans for billeddannelse:

"...havet...skummende af bølger så perfekte at de fik Clara til at tænke på Fibonacci-tal og sneglehuse og en solsikkes tunge hoved lige inden det slipper sine kronblade" (se s. 207). Det er så smukt skrevet, at englens synger og tårerne pibler op i øjenkrogen på læseren.

Midt i legen med ordene er der en anerkendelse af, at sproget indimellem kan komme til kort:

"Chloes (kinder) var rosa som. Som. Som. Som rosa barnekinder. Der var ingen mere præcis måde at beskrive dem på, eftersom ingenting i verden er mere rosa end en rosa barnekind...det er billedets Waterloo" (se s. 98).

Lige så velskrevet bogen er, ligeså mesterligt er den oversat. Mich Vraa demonstrerer med sin oversættelse stor forståelse for Svenssons særlige sprogtone, der hele tiden balancerer på knivsæggen imellem humor og alvor.

Hvilket system?

Tilbage står spørgsmålet om, hvilket system titlen henviser til? Titlen dukker op et par gange i bogen – som del af et replikskifte og på et postkort: Først refererer ordene til den menneskelige hjerne. Siden optræder sætningen på tysk og synes i kraft af konteksten at pege på familien som det storslåede og blændende system.

Til sidst i bogen siger Clara afklarende til sin bror:

"En familie er kun et system som alle andre systemer, Sebastian. Det er der for at give os en følelse af tryghed og stabilitet. Men det er et system, som ikke har nogen betydning hvis ikke det fyldes med noget af værdi. Kærlighed. Tillid. Den slags" (se s. 535).

Blændværket ved det familiære system består måske i, at vi tror, at det i sig selv giver mening. Men meningen skaber vi sammen i vores indbyrdes relationer – ligesom trygheden og alt det andet gode. Netop længslen efter tryghed og tilhørsforhold er en understrøm, der løber igennem hele bogen.

Dommedagsklange til trods lander Svensson på et håbefuldt anslag, der står og dirrer, længe efter at bogen er lukket: ”*Alting går under, men alt er et under*” (se s. 555). Denne sidste sætning efterlader læseren med et svulmende håb midt i bevidstheden om alt det, der må gå til grunde. Håbet lever – uanset om det omsættes til træplantning i et afskovet område, barnefødsel i en overbefolket verden eller noget helt tredje.

En fantastisk læseoplevelse er nu et overstået kapitel, men begejstringen vil ingen ende tage.

Amanda Svensson: Et system så storslået at det blænder

Modtryk 2020

Oversat af Mich Vraa

Omslag: Johan Hillebjörk & Johan Brosow

Foto: Amanda Svensson.

- CARINA WØHLK
- SENESTE ARTIKLER

Carina Wøhlk er uddannet som teolog fra Københavns Universitet i januar 1993. I oktober 1997 blev Carina Wøhlk ansat som sognepræst og funktionspræst ved Helligaandskirken i København. Siden september 2015 har hun fungeret som sognepræst i Frederiksværk-Vinderød sogn i Nordsjælland.

Carina Wøhlk har medvirket i flere radioprogrammer og et enkelt TV-program. Hun har bidraget til andagtsbogen ”Lad Livet Leve” (Unitas Forlag) og udgivet salmesamlingerne Salmeskat og Salmeskat 2 i samarbejde med komponist Hans Ole Thers.

Desuden er hun aktiv foredragsholder og boganmelder.